

Каліфорнія захоплююча, а Вирка - рідна, мила серцю...

Уродженці глибинки Любов і Григорій Стояни повернулись на Батьківщину, проживши в США майже сім років ...

Вирка - глибинка поліського краю. Невеличке село, що мальовничо розкинулось на встеленому розкішним багрянцем полі-килімі. Мешканці його – щирі душею селяни, більшість пенсіонери, які живуть ще за тими, призабутими для багатьох, давніми українськими звичаями. Ось коптить з димаря сивий дим і розлягається клубами між чепурних селянських хат. А недалечко сумлінний господар зі спітнілим чолом переорює на зиму лан.

У селі мешкає 311 осіб, молоді й дітей не надто багато, але вони – найбільша його гордість. Кожен любить Вирку, бо тут стежками бродив босоніж, омиваючи ноги вранішніми росами, бо виколиханий у піснях солов'їв і на материнських руках, які щоденно тяжко трудились на землі. Рідне село. Милішої землі ніж та, де зростає, немає в цілм світі. Хтось каже про Вирку «кінець географії», а люди, які народилися в цім краї, називають раєм. І повертаються на Батьківщину ті, хто колись проміняв її на життя в містах, державах.

До цього часу тут немає природного газу, дорога сюди встелена бруківкою, проте Вирка живе, динаміка народжуваності залишається стабільною впродовж декількох років, діють початкова школа, ФАП, клуб, заклади торгівлі, храм Іоанна Богослова та будинок молитви. В окремих установах помітні зміни, що надають їм обрисів сучасності.

Їхати у Вирку не так і далеко, особливо, коли супроводжує Великовербченський сільський голова Віра Кузьмич (до цієї сільради й належить село). Жінка народилась тут, закінчила три класи, тож їй знайомі кожна вулиця й усі жителі. Впродовж багатьох років приїжджає в рідне село вже як очільник громади, тому всі здобутки й проблеми населеного пункту добре знає. «Хоч і розташована Вирка далеко від районного центру, люди тут такі ж трудолюбиві, як і в селах з тисячними громадами, - зауважила голова. – Це молодий, післявоєнний населений пункт. Колись у доколишній місцевості розміщувалось дуже багато хуторів, де мешкали великі родини польських переселенців. Утворилося село в роки колективізації. За часів Польщі діяли в ньому школа на 370 місць і костел. Цінною пам'яткою є польське кладовище, створене тут ще до 1943 року. Уже впродовж двох років Вирка зустрічає польських паломників, які навідуються, аби віддавати належну шану предкам, похованим на нашій, поліській землі.

Довгий час цвинтар перебував у занедбаному стані, тож за ініціативи сільського голови громадські працівники та актив села впорядкували місце вічного спочинку, а дорогу туди відремонтували ще позаторік за сприяння Віктора Туся. «Закордонні гості мають виважений підхід до збереження національних цінностей, українцям доречно повчитися в поляків бути дбайливими до культурної спадщини своєї Батьківщини», - зауважила Віра Миколаївна.

Як керівних з багаторічним досвідом, чітко знає, як правильно організувати роботу колективу, виконкому й депутатів, щоб досягти результатів. Свої зусилля сільський голова щоденно скеровує на покращення життєдіяльності сіл ради, у тому числі й Вирки. Скажімо, ще зовсім нещодавно в кожній установі було чимало нагальних проблем. Село це від районного центру надто далеко, тож важливо, щоб і медичну допомогу, і хороші знання жителі від старого до малого отримували за місцем проживання.

Багато питань вдалося вирішити без затрат коштів власного чи районного бюджетів. Позаяк цей населений пункт Великовербченської сільради, як і два інші, розташовані в радіусі 30-кілометрової зони Рівненської АЕС. Відповідно до програми «Укратом» щороку на розвиток інфраструктури сільська рада отримує кошти згідно з поданими проектами та кошторисами. Таким чином, у Вирці вже вдалося успішно вирішити багато актуальних для громади проблем, і люди не приховують задоволення. Відчутним було сприяння, зауважила Віра Кузьмич, голови РДА Анатолія Остапчука, його заступника Тетяни Сухаревої, начальника відділу регіонального розвитку містобудування й архітектури РДА Федора Пінчука. Завдяки цьому у клубі, приміщення якого до 1963 року було у Великому Вербчому, а згодом його перевезли сюди, замінили вікна й двері, впорядкували стелю. Також тут функціонує публічно-шкільна бібліотека – сільський центр інформації, куди місцеві мешканці навідуються почитати періодику, взяти книги й зрештою просто поспілкуватися. Завідуюча Оксана Бікус, хоч і працює лише на півставки, ніколи не шкодує часу для учнів і випускників. Творча особистість, активна у своїй діяльності, тісно співпрацює з учителями, бере активну участь у художній самодіяльності села, є вмілою рукодільницею, а ще - багатодітна мама.

- Найбільш активно відвідують книгарню учні початкової школи, - зауважила. - Для них щотижня організують бібліотечні уроки, де вивчаємо правила дорожнього руху, пожежної безпеки тощо.

Не приховує бібліотекар і проблем, як от - відсутність новітніх видань для школярів і студентів, бо потребують їх упродовж усього навчального року. А вони проводять тут багато вільного часу, адже паливом, підкреслила завідувача, забезпечують своєчасно, тому працювати з книгами дітям затишно в будь-яку пору року.

У початковій школі, куди також завітали, щоб дізнатись про життя освітянського закладу села, якраз ішли заняття. Вела урок завідувача Оксана Морозько, яка й розповіла, що цьогоріч за парти сіли 15 учнів. У школі встановили нові вікна, кошти на які отримали згідно з згаданою програмою «Укратом». Впорядкували й коридор. Будівля ця діє ще з 1951 року, весь час опалювали її грубками, а цьогоріч придбали електричні конвектори, якими задоволені і учні, і педагоги. Оксана Михайлівна зауважила на необхідності встановлення нових дверей у класні кімнати. Сільський голова пообіцяла, що в наступному році за кошти знову ж таки програми «Укратом» першочергово вирішать саме це питання, адже народжуваність не меншає, а значить і нинішнім школярам, і майбутнім треба створити належні умови для навчання. І, очевидно, не зайвим буде й комп'ютер, бо ні в школі, ні в бібліотеці його не побачили.

Приємні враження отримали, завітавши й у сільський ФАП, яким багато років завідує Марія Боришкевич. «Для Вирки ця жінка, як перлінка, бо слово її важливе для всіх людей», - зауважила Віра Кузьмич. Працює медичка тут ще з початку 70 років минулого століття. Здобувши професію фельдшера, працевлаштувалась за спеціальністю у віддаленому селі. Тодішня Вирка запам'яталась їй бездоріжжям і великими багатодітними сім'ями. І хоч у той час народжувалось малюків більше, надто проблематично було, скажімо, визвати швидко допомогу, адже єдиний на село телефон функціонував на відстані 1,5 км, а зв'язок - не завжди якісний. Проте Марія Василівна не нарікала, а за наполегливу працю згодом її запросили працювати в обласну лікарню. Погодилась, бо дуже вже хотіла спробувати отієї міської цивілізації, що так іноді манила. Та надовго там не затрималась.

- Я ж народилась на хуторі, серед гаїв і співу пташок минуло моє дитинство, - посміхається. - І звикнути до умов великого міста для мене стало справжнім

випробовуванням. Душа рвалася в рідну глибинку, хотілося сільської тиші, щоб за вікном цвірінькали птахи, повітря пахло квітами чи дощем. Міська метушня цю красу пригнічує...

Туга за Виркою якраз змусила її повернутись. То нічого, що в місті жити легше, на що й понині купується багато молоді. Немає кращої землі, ніж та, де серцю радісно, немає красивішої місцевості за рідну, бо здатна лікувати... І коли повернулася Марія Боришкевич у село, кожен наступний день у житті сільської медички був сповнений кропіткою праці.

- Попросивши в Господа благословення й мудрості, розпочинаю день, - зауважила. - Інакше й не можна, бо працюю з людьми, в яких проблеми зі здоров'ям бувають і для них самих неочікуваними. І часто-густо доводиться ставити діагнози й оперативно локалізувати причину гострого болю.

А випадки трапляються різні. За роки роботи в цьому віддаленому селі жінка рятувала людей від укусів гадюк, отруєнь грибами, хворих на серцево-судинні захворювання з підвищеним артеріальним тиском. Зокрема, як зазначила сільський голова, «коли в пацієнта кров з судини стріляє аж до стелі». А рік тому один з односельців орав поле й натрапив на осине гніздо, укуси комах викликали миттєву алергічну реакцію. Чи виживе потерпілий, це було питання часу, адже потребував термінової госпіталізації в реанімаційне відділення. Проте їхати, як відомо, в районну лікарню надто довго. У таких випадках медичка сподівається не лише на власні досвід і професіоналізм, а ще й на милість Господа. ...І чоловіка таки врятували.

Сьогодні до Марії Василівни звертаються жителі Вирки, коли хворіють самі або недуга скувала домашній статок. Кожному надасть кваліфіковану допомогу, бо розуміється в медичній справі, як ніхто інший, активно вдосконалює навички читаючи різноманітну літературу, регулярно проходить курси з підвищення кваліфікації, щоб засвоїти новітні технології в медицині, використовує всі сучасні можливості, щоб допомогти людині.

Не оминули того дня і храм Іоана Богослова. Нині тут священником служить уродженець Вирки отець Андрій, а старостою - Микола Левчук. Церкву збудували на кошти місцевих жителів майже 16 років тому. Сьогодні цей острівець духовності радо відвідують дорослі та діти, щоб причаститися Тіла й Крові Христових, пізнати щедроти Господньої любові, які рясно сіє в їх душі місцевий батюшка. У храмі є образ Спасителя, який кровоточить уже впродовж трьох років. Святиню придбала в монастирі нині покійна дячиха Євгенія Плотка, яка свого часу дуже клопотала про будівництво храму у Вирці. -

Диво, створене Всевишнім на образі Спасителя, безумовно є свідченням того, що село не забуте, а пам'ятує Богом, - каже отець Андрій. - П'ять років тому оновилася також ікона Казанської Божої Матері. Бачила це парафіянка храму, місцева жителька Анастасія Гольонко, яка й досі пам'ятає незвичайне сяйво, що линуло від ікони того вечора. Спершу й не зрозуміла, що відбулося, а на світанку побачили, що образ відновився. Нині обидві святині представлені для поклоніння.

Варто сказати гарні слово й про настоятеля сільської церкви, адже отець Андрій хоч і молодий, уже заслужив серед односельців і духовенства району повагу. З раннього дитинства прислужував священникам, а вже в 19 років керував хором. Духовним батьком, наставником і радником для нього є благочинний Сарненщини Олександр Кокора, який нині на приході у храм села Велике Вербче. З особливою повагою та вдячністю говорить

про нього отець Андрій, адже саме він допоміг прорости зернам віри в його душі та обрати цей шлях. Правити у Вирці батюшці подобається, хоч уже неодноразово отримував запрошення в села Костопільщини, Березнівщини та Волині.

...Проживають у Вирці люди з незвичайними долями й багатогранними талантами. У школі гордяться поетесами Наталією Левчук і Наталією Рудикою. А ще в селі кожен знає 16-річну Анастасію Годованюк. Дівчинка ця має надзвичайно милозвучний голос, тож коли співає, на очах слухачів часто бринить сльоза. На жаль, в юнки великі проблеми із зором. Перенесла декілька тяжких операцій, і цього дня вдома її також не застали - лікується в Рівному.

Побували й у родині Стоянів, які нещодавно повернулися в рідне село із США. Туди поїхали, щоб підтримати доньку, яка залишилась без чоловіка з трьома дітьми. Мешкали в Каліфорнії, іноземної мови майже не розуміли, але благом було те, що майже всі сусіди - вихідці із країн колишнього Радянського Союзу, тож добре володіли російською. Жити за океаном, зізнаються пенсіонери, не так уже й цікаво, адже все довкола до болю чуже. Часто подумки повертались в Україну. Тут залишилось усе, чим жили десятки літ. І найбільше боялись померти в Каліфорнії, краще ж на отчій землі, де похована вся рідня. Рвалася пташкою душа бабусі в рідне село, до своїх людей. І дідусь летів сюди подумки, у снах.

- Добре там, де нас нема, - мовила, посміхнувшись, пенсіонерка. - Коли зібрались повертатись в Україну, донька плакала, мовляв, що ж вас там чекає? Дійсно, за кордоном інше життя, для когось краще, а нам тут, у рідній Вирці і земля рідна, і сусіди близькі. Та й померти хочемо в Україні, де прожили стільки літ, де вся рідня. Донька переконувала, що привезе, коли підемо з життя. А навіщо тоді вже нас везти? Вмерти хочемо у своїй хаті...

Коли Стояни повернулися з Америки, двері в їх оселю довго не закривались, адже односельці раділи стареньким, а тому кожен поспішав, щоб поспілкуватися з сивочолими мігрантами. Сьогодні ж вони сумлінно трудяться на землі.

- Ось посадила полуницю, щоб восени було що зібрати, - ділиться бабуся, проводжаючи нас до хвіртки.

- Коли жила в Каліфорнії, не думала, що буду в рідній країні ще працювати. Як добре, що повернулась. На Батьківщині й повітря краще, і мова ясна, і земля рідна...

Звичайно, не щодня зустрічаєш людей, які зуміли проміняти американські хорони на звичайний дерев'яний будинок у поліській глибинці. Мешканці ж Вирок дуже товариські, допомагають один одному і в роботі, і в піснях. Залюбки розповідають про своє сільське буття, радіють реконструкціям у школі та клубі. А наболілою проблемою селян є відсутність робочих місць. Адже крім державних установ, є ще два заклади торгівлі, приватна пилорама, де послуги з обробки деревини надає підприємець Сергій Федорчук.

Ось і все. Жодного підприємства, де б молодь могла працювати. А скільки землі заростає чагарниками! Не менш наболілим є транспортне сполучення: у село лише двічі на тиждень приїжджає автобус. В інші дні громадяни добираються шкільним до Великого Вербчого, а вже звідти - до районного чи обласного центрів. Віра Кузьмич зауважила, що це питання неодноразово піднімали перед представниками влади. Депутат районної ради Тетяна Сухарева навіть організувала зустріч голови правління АТП-15640 Сергія

Ходакевича з мешканцями села. Обговоривши всі «за» і «проти», дійшли висновку - пускати автобус лише два дні на тиждень: у понеділок і п'ятницю, забезпечити більше рейсів неспроможні фінансово. Доречно зауважити, що наразі Тетяна Сухарева клопоче про організацію в глибинці гарячого харчування для школярів. Тож не забувають про Вирку, славно працюючими й талантами, адже село це по-своєму незвичайне, а люди – добродушні, тож як, скажіть, не дбати про них, коли живуть, сумлінно трудячись.

Ольга Лотоцька